

۱۲۳.۴۵۶۷۸۹۱۰

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی ہفتہ لقی مجموعۃ اسلامیہ در اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ح . اشرف ادیب

جلد ۱ - ۸

عدد ۲۵ - ۲۰۷ ۹ رمضان ۱۳۳۰ پنجشنبه ۹ اگستوس ۱۳۲۸

مکتبده تمایلات نخبیه اخلاقیه نك اساسلی قورولش اولور .
بونك نتیجه سی اوله رق معصوم قیلرده متقابلاً بر حسن اخوت
وصمیمیت او یانیر و بو حال الی نه یاه دوام ایدر کیدر .

مکتبلرک فوائد معروضه یی تأمین ایدم بیلیم سی ، معلمینک
بو غایه لری تقدیر ایدم جک مزایای حائز و وظیفه لرینک اهمیت وجدیتی
احاطه یه مقتدر اولان ذوات میانندن انتخاب ایدلرینه متوققدر .

به داغوزی بیلیم یی بر کیمسه ؛ نه قدر عالم ، نه قدر مقتدر اولور سه
اولسون ؛ هیچ بر زمان نه یی بر معلم اوله مز . معلمک دقیق و مشکل
بر صنددر ؛ صنعتک غوامضدن بی خبر کیمسه لر دن بدیه نما آثار
بکله نیله مز ! . مکتب ؛ تعلیم و تربیه خصوصنده ؛ عائله معاونتدن هیچ
بر زمان مستغنی اوله مز .

مکتب ؛ عائله و هیئت اجتماعیه یه ؛ نسل جدیدک تعلیم و تربیه سندن
یکانه مسئول کنیدیسی اولدینی فکری ویره مز و ویرمه ملیدر .

نوءت ، مکتب بوتون مساعیسی بو اوغوره صرف ایدر . فقط
چو جقلرک تربیه سندن یکانه مسئول کنیدیسی دکلر .

ابون و افراد عائله نك اولادلی اوزرنده کی حقلری نه قدر مقدس
ایسه اولادلرینه قارش و وظیفه لری ده او قدر اساسلی ؛ اونلر اوزرینه
اجرا ایدم جکلری تأثیرلرده اونسبتده عمیق ، اونسبتده دواملی و او قدر
حاکمدر .

جسمانی ، فکری و اخلاقی تربیه ده عائله لر مکتبلرک اهل ایدلیه جک
بر مشارکی ، بر معاونی در ، و او یله اولسی ایجاب ایدر .

بر والد چو جو غنک قلبی ، روحی داهانه یی کشف ایدر ،
داهانه یی آکلار .

ذکاسنی آجق ، مودت و صمیمیت ، فضیلت و محاسنک ایلک
جرئومه لرینی اونک تازه دماغنده انکشاف ایتدیرمک یوللرینی
داها کوزل تقدیر ایدر . آکلایه جی بر لسانله اوکا هر شیده دائر طوغری
و اساسلی معلومات ابتدایه ویره بیلیر .

والده لر چو جقلرینه آز کله ایله جوق شی او کره به بیلیر و اونلرک
دماغنده درین و دواملی ایزلر بر اقیلر . بر روح شفیقک ، بر روح
معصومه بش اون کله لک مشافهه سی ، خشین بر معلمک ساعتلرجه
سورن تقریرلرندن داها مؤثر ، داها پایدار اثرلر بر اقرمی ؟ ! هر
هانکی بر یمنر حسیات و افکار اولیه مز یو قلا یه جق اولور سه ق آنالریمک
مؤثر و شفقت آمیز تلقیناتلرینه دائر لایتزلزل قساعتلر ، پایدار ایزلر
بولزمی یز ؟ !...

فقط ، شورا سنی ده کمال حجابله در خاطر ایتلیدر که چو جقلرینه
اساسلی بر تربیه ، ابتدائی بر معلومات ویره بیله جک قدر منور فکری
والده لر محیط اجتماعیمز ده پک آزددر .

قیزلرینه لازم کلن تربیه اساسیه یی ویره مین ملتیر ، اوغوللرینی
ابدی بر بد بختلکه ، نسللرینی آغوش انقراض و سفالته آتمش اولورلر .
قادینلرک ، اولادلرینک تعلیم و تربیه اولیه لرینی ایفا ایدم بیله جک

قدر بر تحصیل کورملری ، خانه عائله یی بر آشیانه نزاht و صمیمیت
یا به جق ، زوجنک رفیق مساعیسی اوله جق صورتده نجیب واصل بر
تربیه آلملری اوامر و وصایای پیامبردن اولدینی حالده ؛ بیلیم نه کی
یا کلش فکرلر صاپلانهرق ؛ قیز چو جقلرینک جاهل قالمه لری ،
تحصیل کورمه لرینه ترجیح ایدلرکده در .

بو کلش فکرک اکثریت ملتی تحت تسخیرنده بولندیرمسی جداً
آجینه جق بر فلا کتدر .

چو جقلرده حسیات نخبه و اخلاق فاضله اساسلرینک عائله لر
طرفدن آتیلیم سی ایجاب ایدر .

فی الحقیقه چو جو غنک دماغنده کی ایلک انطباعات آشیانه عائله ده
تشکل ایتلرکده در .

ابون ، اولادلی اوزرنده بر نفوذ و برحق طبعی به مالک اولد .
قلرندن ، تأثیرلری ده بالطبع معلملرک تأثیراتندن داها طبعی و ده
نباتلی اولور .

ابونک اوامر و نواهیسی ، چو جقلری طرفدن داها مساعده
کارانه بر صورتده مظهر تلقی اولور ، چو جقلر بو اوامر قارش و داها
زیاده آثار انقیاد کوستریرلر .

چو جقلر ، احتیاسات عالیه و فضائل نخبه نك ایلک نمونه لرینی
لانه عائله ده کورملی ، معاونت متقابله اساسلرینی کندی قارداشلرینک
افعال و حرکاتندن او کرملیدر . آغوش عائله ده بوله بر تربیه ابتدایه
آلان چو جق ، بر مکتبک سقف عرفانی آلتیه کیردیکی زمان ؛
رفیقلرینه قارداش ، معلملرینه بابا نظریله باقه جفندن ؛ اونلرک تلقیناتی
عینی طرز اطاعتکارانه ایله قبول ایدر .

کوریلیر که تعلیم و تربیه نك اک مهم عاملی مکتب اولدینی حالده
بو خصوصده عائله نك اهمیتی ده مکتبدن دون بدرجه ده قاله میور .

یالکنز نظر دقته آله حق نقطه ، عائله و مکتبک تربیه خصوصنده کی
ایده آلرینک ، غایه خیاللرینک متحد بولونمسی کیفیتی در .

بو اتحاد تأمین ایدیلیر سه مکتبلر سجایای لازمه و فضائل عالیه ایله
اتصاف ایچون اک امین بر ملجاء عرفان اولورلر .

م . شمس الدین

تعلیم و تربیه ده اس اساس

۲

ایشته بز بوتون مسلمانلر ایچین چو جقلریمک تعلیم و تربیه لری
امرنده کمال اعتنا و اهمیتله تطبیق دیناً ، عقلاً و حکمة اوزریمزه
فرض عین ، عین فرض اولان و « تربیه اطفال » نامنه یازیله جق
هر هانکی بر انک ان یتغیر و ابدی ایلک دستورلری اولاجق ایکی
امر جلیل رسالتنهای « صلح » .

نوءت ، دیناً اولدینی کبی « عقلاً و حکمة ده فرضدر » دیورم .

و، يك بدیهی بر حقیقتدر . بدیهیاتی ادراك ایدمهیهك قادرده فقدان رشد ، غباوت عقل ايله معلول اولان جسم ملتك مفلوج برر عضوبی روحی دیمكدر . او کیلرك وجود ملتده کی موقعی فضله طیرناق قادر لزومسز ، ناصور قادر فائده سزدر . پکی ، حسیات مقدسه دینه مزی - بر آن ایچین - قلبمزك حریم تجیل و تکریمده کیزله یلمده حسیات ملیه مزی یاشانا جق - بونلردن باشقا - تعلیم و تربیه پر نسیلری آر یالم : عجبا عرقاً ، لساناً و مزاجاً مختلف بیکلرجه انسان کتله لری بریره طولایایله جك ، اولرك وجدانلری ، روحلری یکدیگرینه مزج ایدوب ملت واحده ماهیتی ویره بیله جك دساتیر اساسیه بوله بیله جکی یز ؟ هر کتله تربیه اطفال خصوصنده کندی سجاای قومیه و عنصریه سنی دساتیر اساسیه اتخاذ ایدمه جك اولور و قومیت حسلری او یانیرسه وحدت ملیه اسلامیه آرادن چکیلوب کیشمش اولمازمی ؟ توحید الهی اس الاساسی اوزرینه منی اولان ملیت اسلامیه نك حیاتی وحدتدر . تعدد و تنوع ایسه آنك ثولومیدر .

دین توحید فصل ملل متنوعه و مختلفه تشکیل ایدر ؟ مؤمن اولان هر کیمسه نك ملی آنجق ملت اسلامدر . ایشته سلطان اقلیم حکمت و رسالت « علیه الصلاة والسلام » اقدیمز حضرتلرینك شو : « لیس منامن دعی الی عصیة و لیس منامن قاتل علی عصیة و لیس منامن مات علی عصیة - عصیت قومیه و عنصریه سنی عصیت دینه و ملیه سندن اوستون طوتوب امتدن همعرقی اولان مسلمانلری وحدة دینه و ملیه لرندن آیراراقی وحدة قومیه یه دعوت ایدن بزدن دکلدر . عصیت قومیه اوزینه اخوان دینه قارشق قلیج چکوب حرب ایدن ده بزدن دکلدر . بوعصیت جاهلیه اوزرینه ثولان دخی بزدن دکلدر . جامع صغیر ، رواء الطبرانی عن ابن عباس رضی تعالی عنهما . « حدیث شریفلری وحدة ملیه اسلامیه نك غیرقابل تجزی اولدیغی بر لسان تهدید و تبعید ايله بیان بو یوریور . ذاتاً بو ، عقلاً و منطقاً محالدر .

اعتقاد بجه حدیث شریفده کی « لیس منا » جمله نافییه سی تهدیددن زیاده حقیقته محمولدر . چونکه قومیت و عنصریتی ملیته ترجیح عینیه دینه و مبلغ ذیشانیه « صلم » ترجیح دیمکدر . دین و پیامبر محبتی عصیت قومیه سینه فدا ایدن کیمسه فصل مؤمن صاییه بیلیر ؟ بوکا هیچ ده عقل ایرمز . هم « النبی اولی بالمؤمنین من انفسهم » آیت کریمه سینه اینامق ، هم ده محبت قومیه یی حب نبویه - حاشا - ترجیح ایتمک ... هیچ بر مؤمن قلبنك دوشه جکی غیای تناقض و خسران دکلدر . حقیقی مؤمنلر ، نه قومیت بیلیرلر ، نه ده عنصرین طایرلر . اولرك روحلرنده فروزان اولان بر آتش سودا و ارسه اوده حسابله و عشق رسالتناه در . بو محبت قارشق دنیا و ما فیها هیچدر .

بو یوریلیور ، که « لایؤمن احدکم حتی اکون احب الیه من والده و ولده و الناس اجمعین » ای - حاضر و غائب - مؤمنلر سزدن هیچ بریکز ایمانك رتبه بالاترین کالنه و اصل اولاماز ؛ تا که بن اوکا پدر و مادرندن ، نوز اولادندن و بوتون جهان انسانیتدن دهاسه و کیلی ، دهاسه

قیمتدار اولدقجه . ایمانكز بکا اولان محبتکزن نسبتنده در . رواء البخاری عن انس رضی الله عنه . جلد ۱ ص ۹۰ . شمدی لباس قومیت و عنصریتلرینك چیقاروب کسوه حب نبوی « صلم » ی اکتساب ایدن بو سودای علویده یکدیگر یله رقابت ایله ی حقیقی مؤمنلرك وجوده کتیردکلری هیئت اجتماعیه ده کی حیات دینه و شوکت ملیه تصور اولونسون ! ایشته بو قدسی محبت رسول « صلم » وجود جمعیت و ملیتمزك لایموت بر روح فیاضیدر . اونی بز حقیقی مؤمنلر فصل سهومیز ؟ فصل تقدیس ایتمیز ؟ فصل یولنه فدا ی حیاتی الک بویوک بر سعادت ، بر بختیارلق بیلیمیز ؟ شبهه سزدر ، که ذات اقدس رسالتناهیلری مهر جهان افروز انسانیت و مدنیتدر . کونش بزه محتاج دکل ، بز کونشه محتج و مفتقرز . چونکه او بزه افاضه انوار حیات ایدیور ، او بز ی یاشاتیر ؛ بز اونی دکل .

یاد نامی روان پاکنه و سیله اتحاف رحمت اولق ایچین شوراده محترم بر شهیدك وصیتی اخوان قارئینك انظار دیانت پرورانه سینه عرض ایدمه جکم . ییرونده دشمن گولله لر یله باتان « عون اله » ضابطانندن یوزباشی فواد بك گولله یاغموری آتنده عائله سینه خطاباً یازدیغی « وصیتنامه » سنده اولادینك تعلیم و تربیه سینه دائر شو سوزلر کور و لیور : « چو جقلریمی تربیه اسلامیه دائره سنده تعلیم و تدریس ایدیکز . قرآن عظیم الشان ام الکتابدر . عقائد و وظائف دینه و اسلامیه لرینی کاهی حقها نوکرتدکن صوکر ، علوم و فنون موجوده یی و عملکتنك الک زیاده لزوم کو ستردیکی اجنبی لسانلری تحصیله غیرت ایتلی ! » ایشته کذج یاشنده حفظ دین ، حفظ وطن ایچین سینه سنی دشمن گولله لرینه آجان ، شانلی و ابدی بر رتبه جلیله شهادته نائلیتله بختیار اولان مرحوم مشار الیهك صوکر واک مقدس املی ! « علیه و علی اخوانه الشهداء سحاب الرحمة »

شمدی هر فرد مؤمنك بوفکری ، بو وجدانی طاشیمه سی ، بو حس ايله متحسس اولمسی ، اولادینی بو صورتله تربیه یه یاشلامسی حیات ملیه نامنه الک مهم بر فریضه دینه و ملیه دکلکی ؟

حقیقت بو قادر واضح ، بو درجه بدیهی ایکن فصل اولورده « بر ملت ایچین روح تربیه و تدریس » عنوانیه یازیلان بر مقاله ده : « دیانت مسئله سی بوراده موضوع بحث اوله ماز . « دینیر ؟ صوکر ا اخوت دینه ، رابطه اجتماعیه ، محبت ملیه نزهده قالیر ؟ کیم کیمی سه ور ؟ کیم کیمک یوزینه باقار ؟ کیم کیمک معاونت قوشار ؟ تأسف اولونور تأسف ! ... »

صد دیمزه کله لم : چو جفك وجدان عصمتی بر فونوغراف پلاقنه بکره تیله بیلیر . بو (جام) . کوره بر کله مقدسه توحید لوحه غراسیله بر صلیب رسمی مساویدر . هانکیسی مقابله کتیر بیلیرسه اونده کی یازی و یاخود صورتی جذب و انتقاش ایدر ؛ والی الابد قالیر کیدر .

« کل مبولود یولد علی الفطرة . قابواه یهودانه او ینصرانه او یمجسانه - هر انسان فطرة ایمان اوزرینه دوغورولور . صوکر اباباسی ،

آنانی هانکی دینه ، هانکی ملتہ منسوب ایسہ او اساس دیانت وملت اوزرینہ تعلیم و تربیہ اولونور . یہودی ایسہ یہودی . خرسٹیان ایسہ خرسٹیان . مجوسی ایسہ مجوسی . بخاری : جلد ۳ . ص ۱۰۴ . حدیث جلیلی ایشہ بو حکمتی بیان امرندہ شرفوارد اواشدہر .

بناءً علیہ ہر مسلمان چوچنی اول باول دین جلیل اسلام اوزرینہ تربیہ اولونملی . تربیہ سنک اس اساسی اسلامیت اولملی . عقاید دینیہ ووظائف اسلامیہ سی تمامیلہ نوکرہ تیلد کدن سوکرا علوم وفنون موجو . دہنک ، السنہ اجنبیہ نک تحصیلہ باشلا تیلملی . زیرا جناب علی نک «رضی» دیدیکی کبی «اولاد استقبال ایچین در . ماضی ایچین دکل . بناءً علیہ اونی استقبال ایچین تعلیم و تربیہ ایتلیدر .» بوده قضایای بدیہہ دندہر . ہر جمعیت مدنیہ نک حیات صحیحہ سی روح مایتیدر . بو روحک غداسی ایسہ مائدہ عرفان ، نوالہ ترقی و تکاملیدر . بو مائدہ دن ، بو غدادن محروم قالان ہر هانکی ہر جمعیت مدنیہ آچاغہ و بالنتیجہ موتہ محکومدر . انسان ، ماضی ایلہ یشاماز . استقبال ایلہ یشار . استقبال ایسہ ترقیدن باشقا نہ در ؟

کورولزمی : ہوز آنا رحمندن دوشن چوچونک کوچوک معدہ سنی ایکی قطرہ سود شیشیر رکن کون کچدکچہ ، معدہ کینشلہ دکچہ قطرہ لردہ زیادہ لشر . بر زمان کلیر ، کہ آرتق سود غداسی اولاماز . اتمک ، یمک ایستر . ایلک نفس حیاتندہ مینی مینی وجودینہ کچیر یان یاریم آرشینلق (زیین) بر آی سوکرا آتیلیر . دہا بویوکی یابیلیر . وجودی بویودکچہ احتیاجات حیاتیہ و اقتصادیہ سی دہ اونسبتدہ چوغلیر . ایشہ بشریت دہ بویلدہر . ہر عصر حیاتندہ احتیاجاتی متزاید آتجدد ایدر . دائماً ترقی ، دائماً تکامل . فقط حیات دینیہ و ملیہ مزنی یاشاتمق ایچین . یوقسہ «incorporation» صورتیلہ غذا اولمق و یابانجی وجودلری یاشاتمق ایچین دکل . غذا اولمق فلاکتدن حیوانلر بیلہ قچارلر . نزدہ قالدی انسانلر ... !

محمد فخر الدین

فنیات

حفظ الصحیہ دائر

میقروبلر ، و امراض منتہ ، میقروبلرک افرازاکی ، توکسینلر ، امراض منتہ نک منشأ و صورت انتشاری ، معلوم میقروبلر ، غیر معلوم میقروبلر ، میقروبلرک بدنہ صورت و طریق دخوللری ، میقروبلرک طرز حیاتی ، تکثر و انقساملری ، اسپورلر ، حشرہلر ، آقارلر ، دیدانلر ، سینک سرفہلری ، و پروتوزوئرلر بولنرہ قارشی تدابیر احتیاطیہ ، امراض منتہ دہ زمان تفریح

[وما یعلم جنود ربک الا هو]

فرقان مبین

ساری ومنتن خستہ لقلرک اسبابی میقروب دینیلن بر طاقم طقیلیات خردہ بینہ نک بر واسطہ ایلہ بدنہ دخول واورادہ تشسو و نما بولہرقی

وجودی تخریب ایتلرندن نشأت ایدر . کوزیمزلہ کوردہ مدیکمز بو کوچوک عضویات ، صودہ ، طوبراقدہ ، ہر یردہ مبدولاً موجوددر . بونلرک موجودیتلری میقروسقوب (خردہ بین) دینیلن بر آلت واسطہ سیلہ آکلایورز . میقروسقوبلرلہ معاینہ ایتدیکمز زمان ہر آن تنفس ایتدیکمز ہوا ی نسیمک بیلہ بی پایان بیغینسلرلہ ، میقروب کومہلرلہ مالی اولدینگی کوردہ بیلیرز .

ہوا داخلندہ بولنان توزلر ، قوم ، کومور ، پاموق و بزقیریتیلری نباتات ، بوجک پارچہ جقلری ، دری ، قیل ، و مواد سائرہ انقاضدن عبارتدر .

ہوا داخلندہ بولنر دن ماعدہ ایکویز نوع قدردہ مانطار موجود اولدینگی ارباب تدقیقکچہ بیاناتندہر . بو مانطارلر دن بعضیلری برچوق امراض جلدیہ نک منشأنی تشکیل ایدرلر . مثلاً (کل) علتی جلد رأسی تخریش ایدرک اورادہ یووا یان مانطارلر دن نشأت ایتدکدہر . تدقیقات خردہ بینہ دہا یلری کوتوریلورسہ ہوا داخلندہ دہا برچوق میقروبلر بولندینگی تحقیق ایدر . بومیقروبلر دن بعضیلرینک تاثیرات مخربانہ لریدر کہ وجود مزدہ حاصل اولان یازہ و برہلرک قولایجہ التیام پذیر اولسنہ مانع اولور و یازہ یی کوندن کونہ دہا تہلکہ دار بر حالہ کتیریرلر . بوتہلکہ نک اوکی آلمق ایچون یازہ و برہلرک آجیق بر اقلہ مامسی بونلرک منتظمہ آسید بوریکلری صولرلہ بیقائمہ سی ایجاب ایدر .

ینہ بومیقروبلر ایلہ در کہ قولرا ، ورم ، چیچک ، قزامیق ، قزیل ، خناق ، قوش پالازی کبی امراض منتہ ظهور و انتشار ایتدکدہر . میقروب نام عمومی آئندہ طوبیلا نیلن عضویات ، خمیرہ (ferment) باقتری (bactéries) و باسیل (bacilles) اسملریلہ دہ یاد اولتورلر .

میقروبلر صودہ ، مواد عضویہ دہ ، اکمک ، ات ، سوت ، مشروبات درونندہ بولتورلر و بولنر دہ تحولات مہمہ یہ سبب اولورلر . اکمک مایہ لائیمہ سی ، سوتک اکشیمہ سی ، شیرہ نک سرکہ ، و شرابہ منقلب اولمہ سی ہب بو خمیرہ لرک تاثیراتیلہ وقوعہ کلیر .

میقروبلر دن بعضیلری دہ موجودات حیاتیہ بدنلرندہ یاشارلر . میقروبلرک اشکالی پک متحولدر : بعضیلرینک یووارلاق بعضیلرینک اسطوانی ، برقسمنک ویرکول و تیربوشون ویا چوبوق شکلندہ بولندقلری خردہ بینسلرلہ اجرا ایدیلہ جک معاینہ دن آکلاشیلہ بیلیر . میقروبلر نہ شکلندہ اولورلر سہ اولسونلر ، جسماتجہ بر میلترہ نک آنجق بیکدہ سیلہ اولچولہ بیلہ جک قدر کوچوکدرلر .

میقروبلر یشادقلری ساحدہ بعضاً ساکن و بعضاً فوق العادہ متحرک بولتورلر . یاشادقلری محیط مساعد شرائطی حائر بولتورسہ سرعتلہ تکثر و انقسام ایدرلر .

چوخلان میقروبلر یا ہب بر یردہ طوبلانہرق بر قولونی تشکیل ایدرلر ویا بر برلر دن بسبتون آریلیرلر . میقروبلرک بر نوع یورطہلری وارد کہ ارباب فن بولنری (اسپور) نامیلہ یاد ایدیورلر . اسپورلرک